

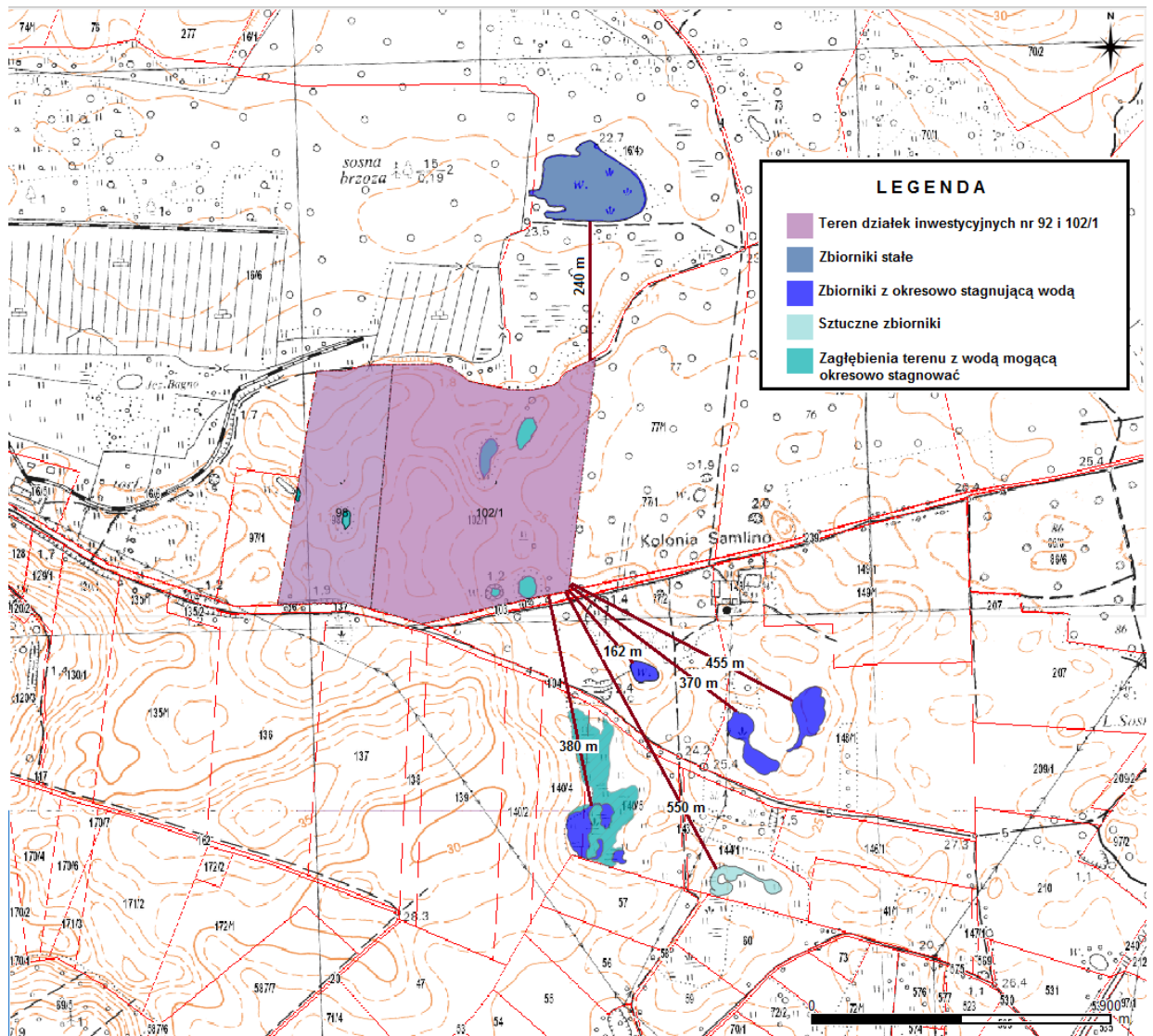
1. WSTĘP

Forma niniejszego Aneksu stanowi zbiór odpowiedzi w formie kolejnych punktów, w kolejności adekwatnej do zawartego zakresu w wezwaniu Burmistrza Golczewa z dnia 27 sierpnia 2016 r., znak ZOS.6220.2.2016 z dokładnym przytoczeniem kolejnych punktów wezwania (pisanych kursywą).

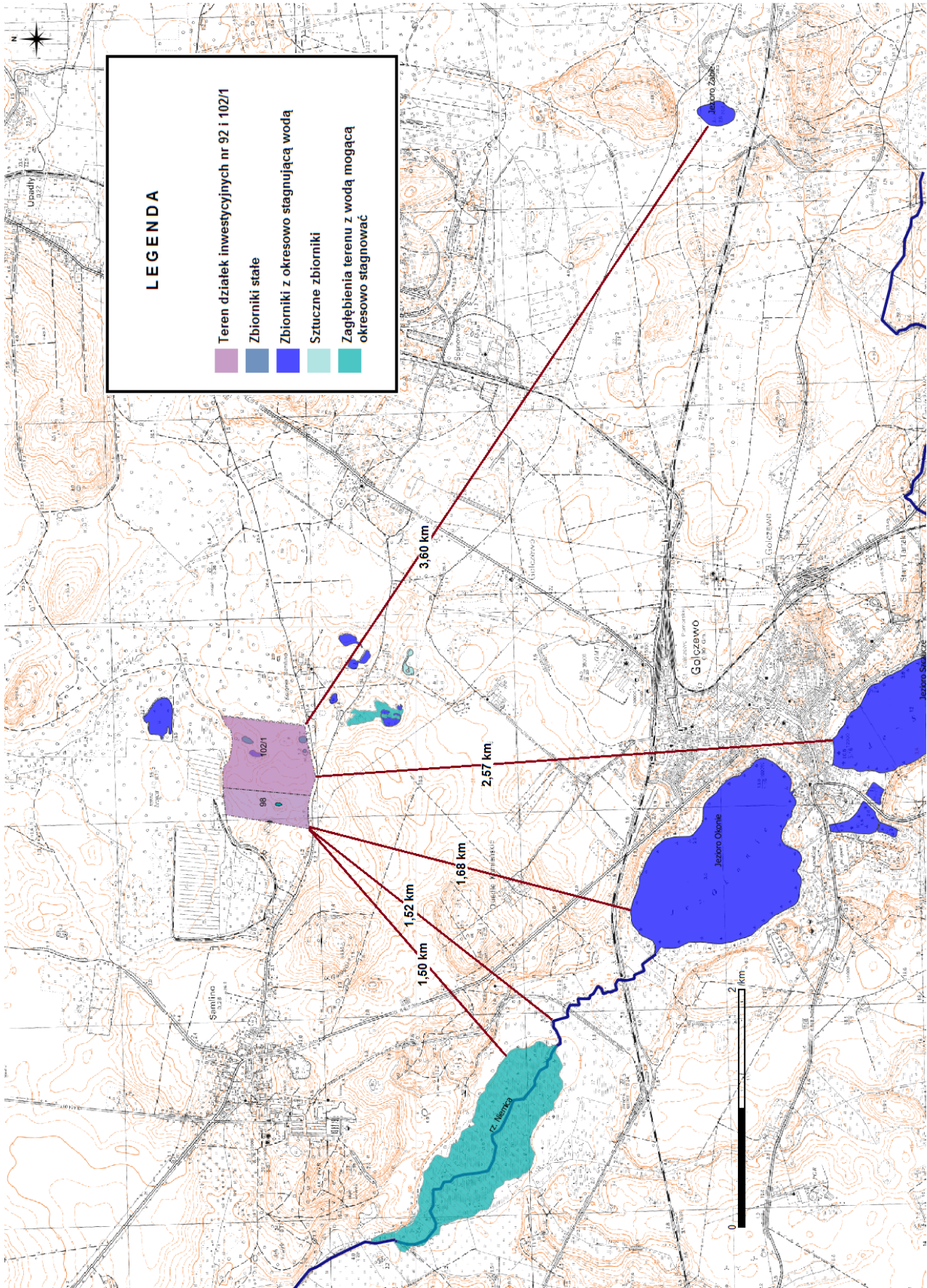
1. Określić odległość terenu inwestycyjnego od zbiorników wodnych i cieków z uwzględnieniem śródpolnych oczek wodnych i terenów podmokłych oraz sporządzić załącznik graficzny przedstawiający lokalizację przedsięwzięcia w odniesieniu do wspomnianych ekosystemów.

Lokalizacja działek inwestycyjnych nr 98 i 102/1 względem jezior, śródpolnych i śródleśnych zbiorników oraz cieków:

- ok. 240 m w kierunku północnym – śródleśny zbiornik, całorocznie wypełniony wodą;
- ok. 370 m i 455 m w kierunku południowo wschodnim – śródpolne, okresowo występujące oczka wodne powstające w wyniku spiętrzenia / naturalnego podwyższenia poziomu wody w rowie przebiegającym przez działkę nr 148/1, w wyniku czego w miesiącach wiosennych dochodzi do zalania brzegów rowu na odcinkach ok. 180 m i 140 m. Wraz z upływem czasu na przełomie maja i czerwca i dalszych miesięcy następuje spadek poziomu wody wraz z postępującą sukcesją roślin;
- ok. 162 m w kierunku południowo wschodnim – śródleśne zagłębienie o średnicy ok. 10 – 20 m z okresowo stagnującą na jego dnie wodą,
- ok. 380 m w kierunku południowym – śródpolne, okresowo występujące oczko wodne położone w płytkim, rozległym zagłębieniu na pograniczu dz. nr 140/4 i 140/5, łączące się z mniejszym oczkiem położonym w południowej części dz. nr 140/5,
- ok. 550 m w kierunku południowym – sztuczny zbiornik położony na dz. nr 144/1,
- ok. 1,68 km w kierunku południowym – Jezioro Okonie,
- ok. 2,57 km w kierunku południowym – Jezioro Szczucze;
- ok. 3,60 km w kierunku południowo wschodnim – Jezioro Żabie,
- ok. 1,52 km w kierunku południowo zachodnim – rzeka Niemica,
- ok. 1,50 km w kierunku południowo zachodnim – tereny podmokłe i zabagnione wzdłuż brzegów rzeki Niemicy,

Rys. nr 1. Graficzne przedstawienie odległości działek inwestycyjnych względem najbliższych położonych zbiorników wodnych i cieków z uwzględnieniem śródpolnych oczek wodnych i terenów podmokłych

Rys. nr 2. Graficzne przedstawienie odległości działek inwestycyjnych względem zbiorników wodnych i cieków z uwzględnieniem śródpolnych oczek wodnych i terenów podmokłych

2. Zaznaczyć na załączniku graficznym obszar objęty przeprowadzoną inwentaryzacją przyrodniczą. Wyjaśnić również, dlaczego inwentaryzacja w zakresie fauny została przeprowadzona w okresach nie uwzględniających zwiększonej aktywności zwierząt.

Informuję, iż zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w przedłożonym Raporcie zawarto opis elementów przyrodniczych objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia, w tym elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.

Wymaganie przedstawienia w Raporcie całorocznej waloryzacji przyrodniczej terenu działek inwestycyjnych (obecnie w użytkowaniu rolniczym), nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa. Również nieuzasadnione jest żądanie przedstawienia w Raporcie całorocznej waloryzacji przyrodniczej terenów zlokalizowanych w rejonie m. Samlino w sytuacji gdy oddziaływanie przedsięwzięcia zamyka się wyłącznie w granicach działek inwestycyjnych.

Uwzględniając stosowaną praktykę (nie mającą uzasadnienia w obecnie obowiązujących w przepisach prawa) żądania przez Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska przedkładania wraz z Raportem całorocznej waloryzacji przyrodniczej terenu inwestycji, Inwestor zlecił kontynuację badań faunistycznych i florystycznych do końca sezonu wegetacyjnego roku 2016.

Z przyczyn oczywistych pierwszy etap inwentaryzacji fauny i flory (której wyniki załączono do raportu złożonego w Urzędzie Miasta i Gminy Golczewo w dniu 23 maja 2016) został przeprowadzony w okresie styczeń-kwiecień, tj. w okresie poprzedzającym zwiększoną aktywność zwierząt. Do niniejszego Aneksu dołącza się wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej: „Ekspertyzę przyrodniczą okresową – Ocena przyrodnicza terenu planowanej inwestycji w miejscowości Samlino, działek geodezyjnych nr 98, 102/1 obręb Samlino w gminie Golczewo. „Aspekt letni” wykonaną przez EccoLife.Ltd (załącznik nr 1) oraz „Inwentaryzację faunistyczną – Etap II – rejonu inwestycji planowanej na terenie działek nr 98, 102/1 obręb 0011 Samlino, gmina Golczewo” (załącznik nr 2) wykonaną przez Macieja Przybysza. Etap II inwentaryzacji faunistycznej prowadzony był w okresie 20 kwietnia – 31 lipca, a zatem w czasie trwania okresu lęgowego, uwzględniając okres zwiększonej aktywności zwierząt.

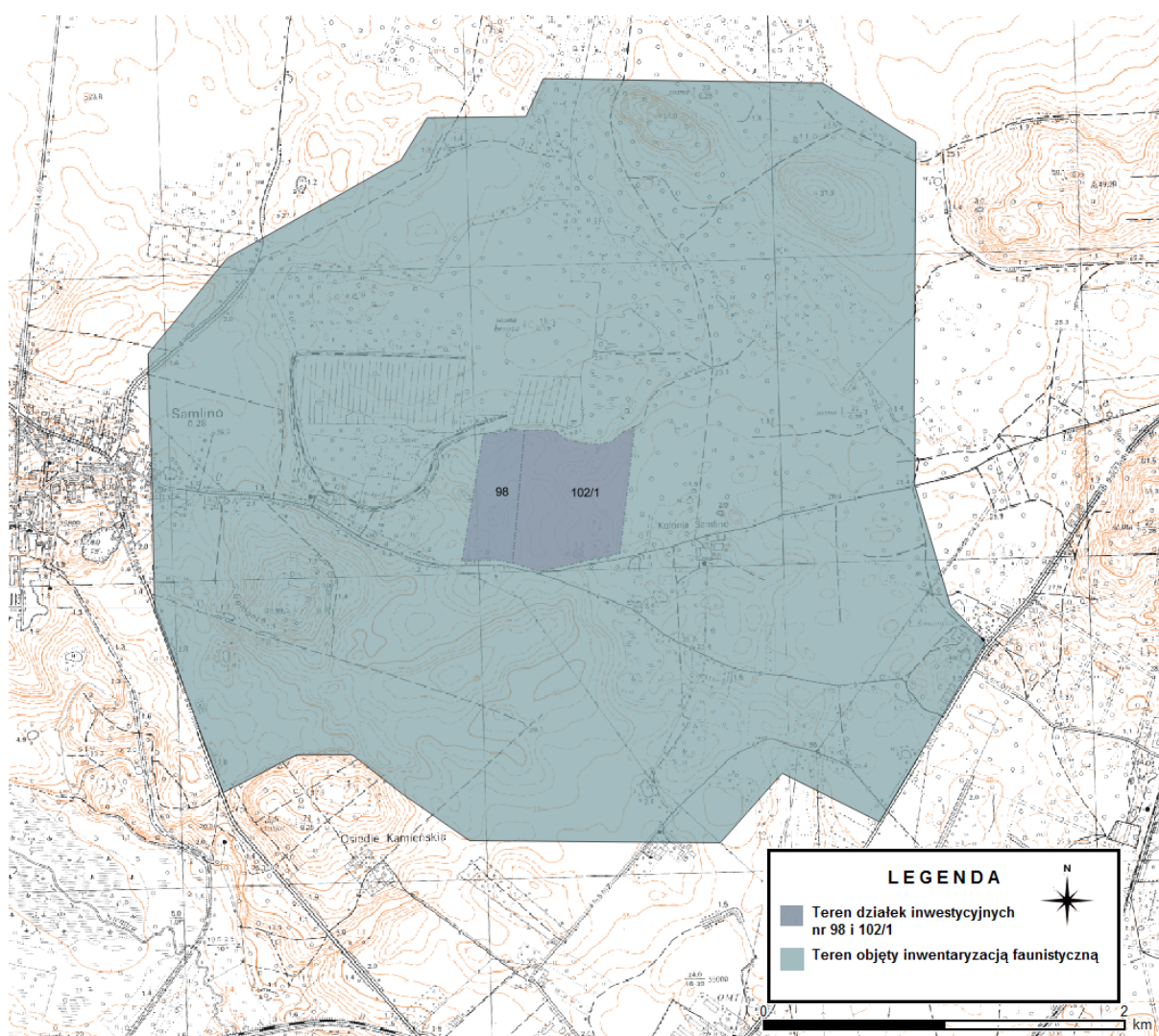
Dodatkowo informuję, iż inwentaryzację botaniczną przeprowadzono w drugiej połowie lipca 2016 r. – jako trzeci etap badań, mający na celu rozpoznanie gatunków letnich, obejmujący tzw. „aspekt letni”. Jest to uzupełnienie do ekspertyz wykonanych w marcu i kwietniu br. Podobnie jak we wcześniejszych ekspertyzach obserwację flory i siedlisk przyrodniczych prowadzono w szczególności na obszarze gdzie może wystąpić wpływ w fazie budowy i eksploatacji fermy norek amerykańskich, przy czym obszar badań został nieco rozszerzony z uwagi na lepsze warunki obserwacji flory i siedlisk przyrodniczych – bardziej zaawansowaną vegetację roślin. W czasie badań terenowych przeprowadzono spis roślinności znajdującej się na działkach objętych planowaną inwestycją oraz w ich otoczeniu. Analiza roślinności wykazała, iż na przedmiotowym terenie nie występują gatunki roślin umieszczone w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej.

Na działkach objętych inwestycją brak jest także gatunków objętych ścisłą oraz częściową ochroną. Inwestycja wpłynie jedynie na gatunki roślin powszechne we florze krajowej, w tym także na gatunki, które są zaliczone do ekspansywnych, zagrażających cennym siedliskom przyrodniczym. Inwestycja zatem nie będzie miała negatywnego wpływu na szatę roślinną w miejscu realizacji inwestycji oraz w jej otoczeniu.

W fazie realizacji inwestycji może zachodzić potrzeba usunięcia krzewów rosnących w obrębie zagłębień śródpolnych – zespół *Salicetum auritae*, jednak wiek krzewów nie przekracza 10 lat, w związku z tym inwestor nie będzie miał obowiązku uzyskania zezwolenia na ich usunięcie, o którym mowa w ustawie o ochronie przyrody. Drzewa i krzewy rosnące w otoczeniu działek nie będą wycinane.

Na działkach objętych inwestycją brak jest siedlisk chronionych. Na sąsiednich działkach nr 16/6 oraz 16/4 występują tereny, które wcześniej stanowiły torfowisko wysokie oraz lasy i bory bagienne, jednak stopień ich degradacji spowodowany działalnością człowieka – eksploatacją torfu, nie daje obecnie podstaw do zakwalifikowania ich do chronionych siedlisk przyrodniczych. Ponadto sama ferma nerek przy odpowiednich zabezpieczeniach, w szczególności przed przenikaniem biogenów do gruntu, nie wpłynie na ww. teren.

Poniżej przedstawia się grafikę prezentującą obszar objęty inwentaryzacją przyrodniczą.

Rys. 3. Obszar objęty inwentaryzacją faunistyczną w okresach styczeń – kwiecień oraz maj – lipiec 2016 r.

- 3. Wyjaśnić zapis na str. 57 raportu w brzmieniu: w obrębie działek inwestycyjnych i w ich sąsiedztwie zlokalizowane są dogodnie siedliska do odbywania rozrodu przez płazy. Ze względu na powyższe niwelacja terenu obecnie podmokłych nieużytków nie ograniczy populacji występujących w tym rejonie płazów.**

Niniejszym wyjaśnia się i doprecyzowuje kontekst zapisu na str. 57 przedłożonego Raportu: jak wykazał I etap (wyniki załączone do Raportu) i II etap inwentaryzacji (wyniki stanowią załącznik nr 2 do niniejszego Aneksu) przeprowadzonej w rejonie planowanego przedsięwzięcia, mimo istnienia na działkach inwestycyjnych wilgotnych zagłębień z mogącą okresowo stagnować wodą oraz sztucznego zbiornika, nie stwierdzono w ich obrębie odbywania godów przez płazy. Prace terenowe wykazały występowanie na obszarze objętym inwentaryzacją gatunków należących do tzw. żab brunatnych i żab zielonych, z których kilka osobników sporadycznie obserwowano na pograniczu działek nr 98 i 102/1. Zniwelowanie powierzchni gruntu przed przystąpieniem do prac budowlanych, tym samym zasypanie zagłębień i zbiornika nie przyczyni się do zniszczenia miejsc lęgowych istotnych do przetrwania lokalnych populacji płazów, a tym samym nie przyczyni się do spadku ich liczebności.

- 4. Przeprowadzić obliczenia w zakresie ilości wód opadowych z terenów przedsięwzięcia, które mają zostać zebrane w system kanalizacyjny i odprowadzone do odbiornika. Należy również określić kierunek spływu wód z terenu przedsięwzięcia, a także wskazać jednoznacznie, czy ścieki te odprowadzane będą do planowanego zbiornika bezodpływowego w północno-wschodniej części terenu inwestycyjnego, czy odprowadzane będą do najbliższego rowu. W przypadku odprowadzania ścieków do rowu – wskazać na załączniku graficznym przedmiotowy rów. Określić również pojemność planowanego zbiornika na wody opadowe i przedstawić dane charakterystyczne w odniesieniu do tego elementu inwestycyjnego. Należy również przedstawić dalszy sposób postępowania ze ściekami w przypadku odprowadzania wód opadowych z terenu przedsięwzięcia do zbiornika bezodpływowego. Również w odniesieniu do sposobu odprowadzania ścieków powstających ze stacji uzdatniania wody, wskazać jednoznacznie odbiornik tych ścieków.**

Informuję, iż niniejszym Aneksem (zgodnie z oświadczeniem Wnioskodawcy) weryfikuje się zapis dotyczący gospodarki wodami opadowymi zawarty w przedłożonym Raporcie:
- (zrezygnowano z koncepcji zrzutu...) zaniechano zrzutu ścieków, wód opadowych do rowu melioracyjnego, znajdującego się na terenie do którego wnioskodawca nie posiada tytułu prawnego.

Zamierzony sposób gospodarowania wodami i ściekami opadowymi przewiduje odprowadzenie wód i ścieków opadowych grawitacyjnie, poprzez układ projektowanych kanałów i przykanalików, do szczelnego zbiornika, zlokalizowanego na terenie inwestycyjnym.

Zbiornik służyć może również jako zbiornik retencyjny do celów zabezpieczenia w wodę do celów p/poż. Wykonany zostanie jako szczelny, otwarty lub częściowo zakryty, (celem izolacji od podłoża, zbiornik na całej powierzchni dna oraz na ścianach bocznych wyłożony specjalistyczną geomembraną), z częściowo z utwardzeniem płytami typu Jumbo. Dopuszcza się budowę zbiornika wielokomorowego. Minimalna całkowita pojemność projektowanego zbiornika wynosi ok. 25100 m³, co stanowi zabezpieczenie odbioru wód z jednego sezonu deszczowego (33 dni deszczowych). Minimalna powierzchnia zbiornika przy głębokości h =4 m to 6260 m², (przykładowe wymiary 4 x 100 x 63 m). Minimalna

powierzchnia zbiornika przy głębokości $h = 2$ m to ok. $12\,600$ m² (przykładowe wymiary $2 \times 200 \times 63$ m).

Do zbiornika odprowadzane będą:

- wody opadowe z terenów zlokalizowanych pomiędzy pawilonami hodowlanymi
- wody opadowe z dachów proj. budynków socjalno-magazynowych i wiat gospodarczych,
- wody zbierane poprzez wpusty kanalizacyjne z terenu utwardzonego zaplecza gospodarczo magazynowego, po oczyszczeniu w separatorze substancji ropopochodnych,
- wody popłuczne ze stacji uzdatniania wody, po wstępnym oczyszczeniu w osadniku,

Kanały i przykanaliki doprowadzające wody i ścieki opadowe oraz ścieki ze stacji SUW do projektowanego zbiornika wykonane będą ze specjalistycznych rur PCV. Szczegółowy przebieg sieci kanalizacyjnej zostanie zaprojektowany na etapie sporządzania projektu budowlanego.

Przedmiotowy zbiornik będzie zbiornikiem o funkcji magazynowo-ewaporacyjnej, w związku z powyższym (przy braku zrzutu **ujętych**: wód opadowych, oczyszczonych ścieków opadowych, oczyszczonych ścieków ze stacji uzdatniania wody, do gruntu lub wody) nie przewiduje się oddziaływania planowanej gospodarki wodno-ściekowej na jakość wód powierzchniowych i podziemnych oraz zmianę stosunków wodnych rejonu działek inwestycyjnych i działek przyległych.

Poniżej, tabelarycznie przedstawia się bilans wód/ścieków opadowych dla terenu projektowanego przedsięwzięcia.

Powierzchnie spływu

Lp	Opis	Spadek	Powierzchnia [ha]	Wsp. spływ
1	Dachy budynki	0,5	0,3753	0,85
2	wody opadowe z terenów zlokalizowanych pomiędzy pawilonami hodowlanymi	0,5	9,9450	0,50
3	Place utwardzone i parkingi	0,5	0,8394	0,60
4	Dachy klatek	0,5	9,9450	0,85

Parametry deszczu

Lp	Czas trwania [min.]	Częstotliwość	Natężenie [dm ³ /s]
1	15	10	164,39
2	15	5	130,95
3	15	2	96,49

Bilans ilości wód opadowych:

Lp	Symbol	Wartość	J.M.	Opis
1	F	21,105	ha	Powierzchnia
2	F _{zr}	14,248	ha	Powierzchnia zredukowana
3	(psi)	0,68		Współczynnik spływu
4	(fi)	1,0000		Współczynnik opóźnienia odpływu
5	Q ₁	2350,84	dm ³ /s	Przepływ obliczeniowy (1)
6	Q ₂	1865,83	dm ³ /s	Przepływ obliczeniowy (2)

7	Q3	1374,83	dm ³ /s	Przepływ obliczeniowy (3)
8	Qr	102569	m ³ /rok	Średnia. roczna objętość wód opadowych
9	Qd	759,77	m ³ /d	Średnia dobowa obj. wód opad. w dni deszczowe

5. Przeprowadzić analizę hydrologiczną w zakresie oddziaływania planowanych ujęć wód na środowisko gruntowo-wodne.

Planowane przedsięwzięcie obejmuje: wykonanie dwóch otworów studziennych. Wykonanie studni będzie polegać na wierceniu dwóch otworów hydrogeologicznych oraz przystosowaniu ich do eksploatacji poprzez montaż obudów wraz z pompami i armaturą.

Planowane przedsięwzięcie będzie w sposób długotrwały oddziaływać na wody podziemne w fazie eksploatacji. Dla projektowanej konstrukcji otworów ich przewidywana maksymalna wydajność wyniesie $Q = 20 \text{ m}^3/\text{h}$. Projektowane otwory będą eksploatowane zespołowo. Ilość studni eksploatowanych równocześnie zależy od aktualnego poboru wody, wymuszonego zapotrzebowaniem na wodę. Ilość wody możliwa do czerpania z ujęcia wód podziemnych powinna mieć „pokrycie” w obszarze zasilania.

W celu wykonania analizy hydrogeologicznej należy pozyskać dane możliwe wyłącznie po przeprowadzeniu próbnym pompowań, które wykonuje się po wykonaniu odwiertu, na podstawie zatwierdzonego projektu prac geologicznych.

Wyniki pomiarów opadu i wzniosu lustra wody będą zinterpretowane i wykorzystane do obliczenia parametrów hydrogeologicznych dla ustalenia optymalnej wielkości eksploatacyjnej otworów przy eksploatacji stałej, eksploatacji okresowej. Ponadto na podstawie tych pomiarów zostanie ustalona (obliczona) wielkość zeskoku hydraulicznego S_z , depresja rzeczywista w otworze S_s oraz depresja całkowita S_c .

Dopiero po etapie badań pomiarowych wydajności studni będzie można przedstawić wniosek o wydanie pozwolenia wodnoprawnego do którego załącznikiem będzie dokumentacja hydrogeologiczna. W operacji zostanie określony wpływ poboru wody z otworów studziennych na wody powierzchniowe i podziemne (ich stan oraz realizacja celów środowiskowych dla nich określonych), zgodnie z regulacją zawartą w ustawie prawo wodne.

Na obecnym etapie należy stwierdzić, iż:

- Planowane korzystanie z wód podziemnych polegające na poborze tych wód nie będzie miało wpływu na stan wód powierzchniowych.
- Zgodnie z *Raportem o stanie chemicznym oraz ilościowym jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu w podziale na 161 i 172 JCWPd, stan na rok 2012* wykonanym przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, wykorzystanie zasobów wód podziemnych możliwych do zagospodarowania w stosunku do poboru rzeczywistego wód podziemnych w roku 2012 w obrębie JCWPd nr 6 wynosiło zaledwie 9 %. Tak więc w części tej występują bardzo duże rezerwy zasobów wód podziemnych do wykorzystania - 91%. Mając na uwadze, że w obszarze JCWPd nr 6 występują bardzo duże rezerwy wód podziemnych możliwe do zagospodarowania, planowane korzystanie z wód podziemnych nie wpłynie niekorzystnie na stan tych wód oraz realizację celów środowiskowych określonych dla tej części wód.

- Planowane korzystanie z wód podziemnych nie naruszy ustaleń wynikających z § 5 rozporządzenia nr 3/2014 z dnia 3 czerwca 2014 r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 2431 z dnia 9 czerwca 2014 r.) dot. warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego.
- Planowane korzystanie z wód podziemnych polegające na poborze tych wód nie będzie powodowało niespełnienia celów środowiskowych określonych dla jednolitej części wód powierzchniowych, szkód w ekosystemach lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych oraz nie spowoduje dopływu wód słonych lub innych o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych i nie spowoduje trwałej tendencji do zmian kierunku przepływu wód podziemnych, którą mógłby spowodować dopływ wód słonych lub innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych.
- Na obszarze na którym planuje się wykonać przedmiotową inwestycję nie wprowadzono w warunkach regionu dodatkowych ograniczeń w korzystaniu z wód podziemnych, które dotyczyłyby planowanego korzystania z wód podziemnych.
- Korzystanie z wód w ramach planowanej inwestycji nie narusza ustaleń ww. planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Pomorza Zachodniego

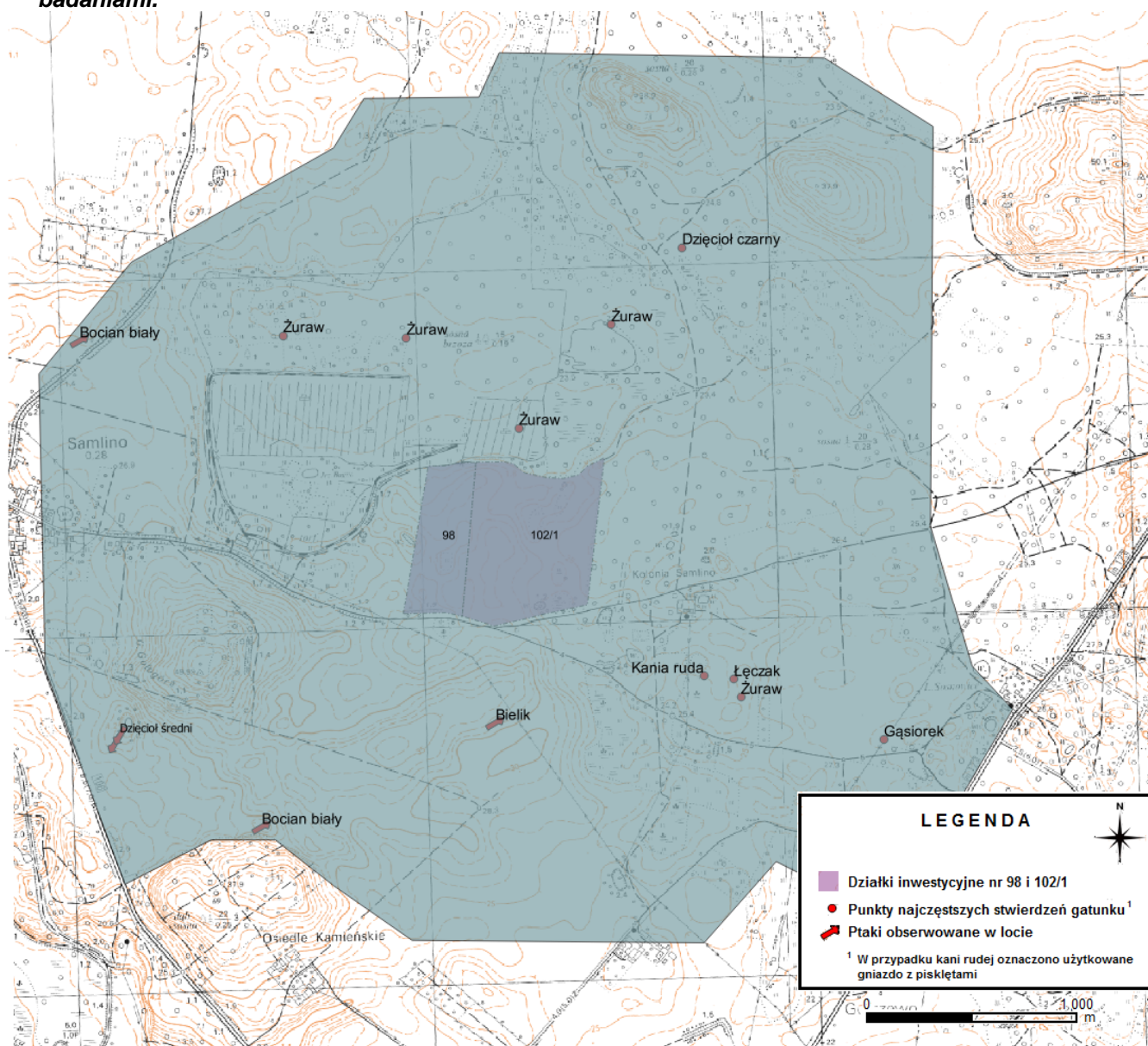
6. Określić wpływ przedsięwzięcia na sąsiadujący od północy teren kopalni torfu, mając na uwadze planowany kierunek rekultywacji tego terenu oraz na ekosystemy wodne i od wody zależne znajdujące się w sąsiedztwie terenu inwestycyjnego.

Ze względu na pogłębianie terenu związanego z wydobywaniem torfu i odwadnianie obszaru wydobywania (istnieje na terenie wydobywczym i przyległym sieć kanałów odwadniających i zbiorników retencyjnych) zachodzi możliwość zmiany kierunku spływu wód powierzchniowych i zmiany kierunku spływu wód podziemnych, która może oddziaływać na tereny sąsiednie. Jest to jednak wyłącznie efekt prowadzonej działalności kopalni torfu, nie związana z przedmiotowym przedsięwzięciem tj. budową fermy nerek.

Ze względu na odstąpienie od zamiaru zrzutu wód opadowych/ścieków popłucznych do sieci rowów znajdujących się na terenie należącym do Kopalni Torfu, nie przewiduje się oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na ekosystemy wodne i od wody zależne znajdujące się w sąsiedztwie terenu inwestycyjnego.

Ze względu na fakt planowanego zagospodarowania wód/ścieków opadowych i ścieków popłucznych ze stacji SUW na terenie działek inwestycyjnych, nie przewiduje się zmiany kierunku wód opadowych lub podziemnych tj. skierowania ich na północ, północny wschód, w kierunku istniejącego, odwadnianego terenu wydobywczego kopalni torfu. Mając na uwadze planowany kierunek rekultywacji tego terenu (wodny kierunek rekultywacji, nakierowanej na możliwość odtworzenia torfowiska wysokiego, w tym likwidację rowów lub zamknięcie ich zastawkami piętrzącymi, zachowanie zagłębień bezodpływowych) określony w Uchwale nr XIX/168/08 Rady Miejskiej w Golczewie z dnia 29 grudnia 2008 r., w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części działki nr 16/6 obręb Samlino, gmina Golczewo) nie zachodzi niebezpieczeństwo uniemożliwienia planowanej rekultywacji terenu kopalni po zakończeniu wydobywania torfu.

7. Przedstawić załącznik graficzny z lokalizacją wszystkich gatunków ptaków z Dyrektywy Ptasiej, których występowanie zostało stwierdzone w granicach terenu objętego badaniami.

Rys. nr 4. Miejsca najczęstszych stwierdzeń 8 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, występujących na obszarze objętym inwentaryzacją.

8. Opisać szczegółowo wskazany w raporcie sposób usuwania obornika spod klatek na środki transportu za pomocą przystawek ślimakowych oraz wskazać, jakie zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego niesie za sobą usuwanie obornika spod klatek we wskazanych w raporcie sposobach usuwania obornika.

Poniżej przedstawiam poglądowo zdjęcie ciągnika wraz z przystawką ślimakową, wykorzystywanego obecnie powszechnie na fermach nerek. Przystawka zaopatrzona jest w szczelną łyżkę załadowniczą, oraz ślimakowy przenośnik umożliwiający usuwanie obornika bezpośrednio zalegającego pod klatkami. Mechaniczne usuwanie odchodów przenośnikiem w przeciwieństwie do ręcznego (za pomocą łopat i widel) jest czynnością znacznie ograniczającą przypadkowe rozsypanie masy obornika na terenie pozbawionym izolacji od gruntu i ogranicza zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego.

9. Wyjaśnić zapis na str. 52 raportu w brzmieniu: „niepodjęcie przedsięwzięcia nie jest warunkiem utrzymania równowagi przyrodniczej na danym obszarze”.

Powyższy zapis oznacza, iż planowane przedsięwzięcie nie należy do grupy przedsięwzięć ograniczających wpływ działalności człowieka na stan środowiska naturalnego jakim mogą być np. rekultywacja terenów zanieczyszczonych substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska gruntowo-wodnego, oczyszczalnie ścieków, zalesienie, których realizacja czasem może być warunkiem utrzymania równowagi przyrodniczej na danym obszarze”.

10. Przeprowadzoną analizę w zakresie wpływu przedsięwzięcia na klimat akustyczny należy uzupełnić o następujące elementy: wskazanie ewentualnych stacjonarnych źródeł hałasu na terenie przedsięwzięcia (systemy chłodnicze, systemy wentylacyjne, transformatory, itp.) oraz parametrów akustycznych tych źródeł hałasu, określić czas pracy i lokalizację poszczególnych źródeł hałasu, rozkład ruchu pojazdów stanowiących źródła liniowe oraz innych pojazdów przemieszczających się po terenie fermy. Należy również przedstawić załącznik graficzny obrazujący rozkład izofon w odniesieniu do najbliższych terenów chronionych akustycznie, wykreślonych na podstawie obliczeń.

W planowanych obiektach budowlanych nie przewiduje się stosowania wentylacji mechanicznej, która mogłaby być istotnym źródłem hałasu. W projektowanym budynku socjalno-magazynowym, w części magazynowo-technicznej, będzie zastosowana wentylacja grawitacyjna. Budynek silosów na karmę gotową będzie wyposażony w instalację wodną i chłodniczą. Na obecnym etapie projektowym brak informacji o rodzaju i typie planowanych do instalacji urządzeń chłodniczych. W obiekcie tym planowana jest także lokalizacja urządzenia do mycia silosów paszowych i skrzyń paszowych karmiarek, której praca może być okresowo dodatkowym źródłem hałasu. W związku z powyższym przyjęto, na podstawie pracy podobnych instalacji, że wewnątrz obiektu podczas pracy ww. urządzeń maksymalny poziom dźwięku będzie wynosił 80 dB. Założono, że izolacyjność przegród zewnętrznych tego obiektu wynosić będzie minimum 20 dB. W związku z powyższym, w uzupełnieniu obliczeń prognostycznych, w programie obliczeniowym HPZ'2001 obiekt ten zamodelowano jako źródło hałasu typu „budynek”.

W ramach realizacji przedsięwzięcia planowana jest budowa stacji transformatorowej. Typowa stacja transformatorowa nie stanowi źródła dźwięku o znaczącym poziomie. Choć pracuje w sposób ciągły, to emitowany hałas nie przekracza średniego poziomu 60 – 65 dB (maksymalnie 70 dB). Z uwagi na brak, na obecnym etapie projektowym, informacji o lokalizacji stacji transformatorowej przyjęto, że będzie ona zlokalizowana w rejonie projektowanych obiektów budowlanych (po wschodniej stronie budynku silosów paszowych) a jej moc maksymalna wynosić będzie 76 dB.

W przedłożonym raporcie o oddziaływaniu planowanej inwestycji na środowisko, na stronie 59 podano rodzaj i ilość pojazdów, które będą przemieszczały się (będą wykorzystywane) na terenie fermy. W załączniku graficznym przedstawiono trasy przejazdu pojazdów wjeżdżających na teren fermy w rejon obiektów magazynowych oraz w rejon budynku silosów z dostawą paszy. Jako źródło liniowe zamodelowano również ruch pojazdów transportujących (wywożących) obornik. Ruch pojazdów w rejonie wiat hodowlanych z dostawą paszy i wywożących odpady zamodelowano jako przestrzenne źródła hałasu. Dane przyjęte do obliczeń i wyniki obliczeń w punktach obserwacji przedstawiono w załączniku nr 17 przedłożonego raportu. Zasięg oddziaływania hałasu opisany izoliniami 50 dB i 45 dB przedstawiono w formie graficznej.

Poniżej przedstawiono wyniki obliczeń w formie graficznej, po uzupełnieniu założeń uwzględnionych w programie obliczeniowym o dane dot. źródeł hałasu – jakimi będą urządzenia chłodnicze i urządzenie do mycia silosów oraz pojemników paszowych paszowozów, zlokalizowanych w budynku silosów paszowych oraz stacja transformatorowa.

Dane i wyniki obliczeń uwzględnione w ponownie przeprowadzonych obliczeniach przedstawiono w załączniku nr 4 niniejszego Aneksu.

Należy zaznaczyć, że z uwagi na pracę urządzeń chłodniczych i urządzenia do mycia silosów i skrzyń paszowych karmiarek wewnątrz budynku silosów paszowych oraz niski poziom hałasu stacji transformatorowej ich praca nie wpływa na prognozowany poziom

- Dodatkowym źródłem hałasu będzie praca urządzeń chłodniczych i urządzeń do mycia silosów oraz skrzyń paszowych karmiarek, zlokalizowanych w budynku silosów paszowych oraz stacja transformatorowa.

11. Przeprowadzić po raz kolejny analizę w zakresie wpływu przedsięwzięcia na powietrze atmosferyczne.

Informuję, że wykonane w Raporcie obliczenia rozprzestrzeniania zanieczyszczeń pochodzących z przedsięwzięcia polegającego na chowie, hodowli zwierząt zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującą metodyką - nie ma podstaw prawnych ani merytorycznych ponownego przeprowadzania obliczeń. Przyjęte wysokości emitorów powierzchniowych zostały określone zgodnie z warunkami emisji gdyż źródłem emisji na fermie nie są kalenice wiat lecz odchody zalegające pod pawilonami na wysokości przyzmy ok. 0,5 m n. p.t.

Ponadto informuje że przyjęta wysokość emitorów powierzchniowych w rejonie płyty obornikowej została przyjęta prawidłowo, a wysokość przyzmy ok. 3 m jest uśrednioną wysokością dla czasu jego magazynowania. Aby proces demineralizacji obornika przebiegał bez utraty cennych składników nawozowych, obornik formuje się w kształcie zwartych przyzm, a nie równomiernie rozściela na całej powierzchni płyty.

W obliczeniach nie uwzględnia się wysokości płyty na poziomie gruntu gdyż to czasza przyzmy, a nie betonowe podłoże płyty gnojowej jest źródłem emisji powierzchniowej.

Ze względu na małą czytelność załącznika graficznego zawartego w Raporcie, przedstawiającego rozkład izolinii stężeń D1 emitowanych substancji do niniejszego Aneksu załącza się wydruk z programu komputerowego w większym formacie (załącznik nr 5-2) oraz w odrębnym załączniku nr 5-1 lokalizację emitorów wraz z opisem.

Dodatkowo informuję, że przyjęta w Raporcie ilość wytwarzanych odchodów wykorzystana do obliczeń wielkości emisji do powietrza substancji (a nie ilość wytwarzanego obornika) jest poprawna. Informuję że obornik to odchody zwierzęce wraz ze słomą. Przeciętna zawartość azotu w słomie jest bardzo niska i wynosi ok. 0,5 % s. m. W związku z powyższym do obliczeń emisji amoniaku i siarkowodoru do powietrza atmosferycznego wykorzystano dane o ilości przewidywanych odchodów norczych a nie ilość powstającego obornika.

12. Wskazać orientacyjną wysokość przyzmy obornika, jaka powstanie pod pawilonami hodowlanymi przez okres dwóch miesięcy gromadzenia obornika.

Ilość masy powstałego obornika w poszczególnych etapach chowu zwierząt, uwarunkowana jest głównie ilością wykorzystanej ściółki stanowiącej materiał chłonny dla odchodów oraz wiekiem zwierząt (co jest uwarunkowane ilością zużytej paszy mającej wpływ na ilość powstających odchodów). Ze względu na powyższe praktycznie niemożliwe jest określenie wysokości takiej przyzmy powstałej po 2 miesięcznym okresie chowu zwierząt. Według informacji Wnioskodawcy wysokość przyzmy obornikowej po ok. 1,5 miesięcznym magazynowaniu pod pawilonami hodowlanymi wynosi ok. 20 cm. Ze względów organizacyjnych i zoohigienicznych przyzma ta nie powinna mieć możliwości styku z klatkami hodowlanymi, stąd jej wysokość będzie wynosić nie więcej niż 50 cm.

13. Przedstawić obliczenia w odniesieniu do współczynnika aerodynamicznej szorstkości terenu w myśl rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r., nr 16, poz. 87) oraz wyjaśnić rozbieżności dot. przyjętego do obliczeń współczynnika szorstkości.

Współczynnik aerodynamicznej szorstkości terenu $Z_0 = 0,4$ obliczono zgodnie z metodyką zamieszczoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 roku w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 16, poz. 87) z_0 wyznaczono na podstawie map topograficznych, według wzoru:

$$z_0 = \frac{1}{F} \sum_c F_c * z_{0c}$$

Rodzaje pokrycia terenu wokół zespołu emitorów przedstawia poniższa tabela

Lp	typ pokrycia terenu	powierzchnia [%]	współczynnik z_{0c}
1	łąki i pastwiska	35	0,2
2	zwarta zabudowa wiejska	65	0,5

Ponadto informuję, że na stronie nr 67 Raportu, w pkt. 8.3.2.4. znalazł się błąd pisarski który niniejszym Aneksiem weryfikuję: zapis o treści $Z_0=0,04$ zmienia się na zapis o treści $Z_0=0,4$

14. Określić wpływ przedsięwzięcia na bioróżnorodność.

Inwestycja będzie realizowana na terenie gruntów ornych oraz na niewielkich fragmentach nieużytków, w których stale bądź okresowo stagnuje woda. Nie są to obszary odznaczające się bogactwem gatunków roślin, brak jest tu gatunków rzadkich lub podlegających ochronie. Inwestycja nie spowoduje znaczącego spadku bioróżnorodności gatunków roślin, zniszczeniu ulegną głównie gatunki segetalne, powszechne na polach uprawnych.

Terenem inwestycji są grunty orne o dosyć płaskiej powierzchni, pozbawione drzew. Na terenie tym nie odnotowano prób podejmowania lęgów, budowania gniazd przez ptaki. Obserwacje gatunków ptaków dotyczyły osobników przelatujących nad tym terenem bądź żerujących na ziemi. Realizacja planowanej inwestycji nie przyczyni się do zniszczenia gniazd i miejsc lęgowych, istotnych dla ciągłości trwania gatunków, tym samym nie spowoduje zmniejszenia ich liczebności w rejonie Samlina i Golczewa.

W przypadku kani rudej *Milvus milvus*, wokół której gniazd należy wyznaczać strefy ochronne, oraz myszołowa *Buteo buteo* możliwe jest, iż realizacja inwestycji spowoduje przeniesienie się do innych lub nowych gniazd w kolejnym sezonie lęgowym. Kania ruda rzadko wykorzystuje to samo gniazdo w kolejnym roku. Badania prowadzone w Dolinie Odry wykazały, że 71% lęgów odbywało się w innych gniazdach niż zeszłoroczne. Istotnym czynnikiem w wyborze gniazda jest odniesienie bądź nie sukcesu lęgowego w poprzednim roku, presja drapieżników, w tym innych gatunków ptaków (np. jastrzęb *Accipiter gentilis*, kruk *Corvus corax*, bielik *Haliaeetus albicilla*).

Znaczną większość gatunków ptaków stwierdzonych na powierzchni badawczej stanowią gatunki pospolite, niezagrożone wyginięciem, nieumieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze. Realizacja inwestycji nie wpłynie negatywnie na liczebność lokalnej, lęgowej i bytującej w rejonie Samlina awifauny.

W znajdujących się na terenie działek inwestycyjnych niewielkich, okresowo wilgotnych zagłębieniach oraz w zbiorniku wodnym nie stwierdzono odbywania lęgów przez płazy. Płazy należące do gatunków żab brunatnych obserwowano na pograniczach terenu planowanej inwestycji, w miejscach o większej wilgotności niż teren upraw rolnych. Dosyć licznie notowano żabę trawną *Rana temporaria* i ropuchę szarą *Bufo bufo*, szczególnie w okolicznych borach sosnowych i zagajniku brzoźowym położonym między terenem inwestycji a śródleśnym zbiornikiem zlokalizowanym ok. 270 m w kierunku północnym. Odnotowano również inne gatunki płazów, jednak w przeważającej większości występowały one lub przystępowały do lęgów poza terenem działek nr 98 i 102/1. Najdogodniejszym miejscem bytowania płazów są śródpolne, okresowo występujące zbiorniki powstające w wyniku zalania niskich brzegów rowu w Kolonii Samlino i zawilgocone obszary i zagłębienia na terenach leśnych. Realizacja przedmiotowej inwestycji nie wpłynie negatywnie na lokalną populację płazów, nie spowoduje zniszczenia siedlisk lęgowych tych zwierząt ani nie ograniczy w istotny sposób miejsc ich bytowania. Ponadto płazy notowano licznie, na podstawie obecności i wokalizacji wokół obrzeży eksploatowanego złoża torfu.

Powstanie zabudowy nie przyczyni się do zajęcia, zniszczenia nor i innych miejsc wykorzystywanych przez ssaki do wyprowadzania lęgów. Nie spowoduje również istotnego zajęcia terenów otwartych, na których ssaki bytują. Tropy jeleni *Cervus elaphus*, wilków *Canis lupus*, i innych gatunków ssaków wymienionych w „Inwentaryzacji faunistycznej – etap II” stwierdzano licznie na terenach otwartych, użytkowanych rolniczo, oraz na obszarach leśnych.

Podsumowując powyższe, nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji inwestycji na bioróżnorodność.

15. Określić wpływ prac inwestycyjnych na krajobraz.

Niniejszym aneksem przedkłada się egzemplarz brakującej strony Raportu (nr 55) zawierającą m.in. punkt „8.2.4. Oddziaływanie na krajobraz”

Oddziaływanie na krajobraz na etapie realizacji przedsięwzięcia uzupełnia się poniższym zapisem:

Oddziaływanie na krajobraz jakie należy rozpatrzeć dotyczy zmian w postrzeganiu krajobrazu przez ludzi, tj. zmian wizualnych (wizualno-estetycznych), rozumianych również jako zmiany w „ładzie przestrzennym” krajobrazu kulturowego. Oddziaływanie wizualne w odniesieniu do terenów otaczających miejscowość Samlino na etapie budowy wystąpi jedynie czasowo, przemijalnie.

W przypadku oddziaływań wizualnych na krajobraz należy mówić o okresie funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia, kiedy to nowa zabudowa i infrastruktura towarzysząca, będą nowymi składnikami krajobrazu i będą w bezpośredni sposób przyczyniać się do zmiany wizualnych walorów krajobrazowych. Powstała zabudowa fermy (etap eksploatacji) będzie trwałym, nowym składnikiem lokalnego krajobrazu.

Zabudowa fermy będzie zlokalizowana na północno-wschodnim skłonie wzniesienia morenowego, po przeciwnej stronie od wsi Samlino (wieś położona jest od strony zachodniej). Tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowego przedsięwzięcia, tzn. w najbliższym otoczeniu działek objętych planowaną inwestycją w miejscowości Samlino, to między innymi tereny charakterystyczne dla krajobrazu

rolniczego. Obiekty budowlane będą na tyle niskie, że nie będą widoczne od strony wsi lub będą widoczne tylko w niewielkim stopniu. Ochronę przed negatywnymi wizualnymi walorami krajobrazu będzie stanowiła ściana lasu i zieleń przydrożna a także ww. wzniesienie morenowe o wysokości 49,99 metrów o nazwie Gołogóra.

Należy tutaj także podkreślić, że w otoczeniu przedsięwzięcia brak jest terenów, które charakteryzowałyby się szczególnymi wartościami przyrodniczymi w tym także krajobrazowymi, a najbliższy obszar chronionego krajobrazu znajduje się w odległości 1,5 km – zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Las Samliński”.

16. Opisać wpływ przedsięwzięcia na środowisko gruntowo-wodne w przypadku zaistnienia sytuacji awaryjnych np. w zakresie odprowadzania wytworzonych na terenie inwestycyjnym ścieków.

Ze względu na budowę szczelnych zbiorników na ścieki technologiczne i socjalne oraz wody gnojowe z materiałów o wysokiej odporności na działanie ścieków oraz wysokiej mrozoodporności, ewentualne rozszczelnienie zbiornika będzie praktycznie wyeliminowane. W przypadku ewentualnie powstałych nieszczelności przesączenie się do środowiska gruntowo wodnego zanieczyszczeń biogennych będzie znacznie ograniczone ze względu na budowę podłoża.

Wykonane na potrzeby przedmiotowego przedsięwzięcia badania geotechniczne podłoża (załącznik nr 3) wykazały występowanie na działkach inwestycyjnych, pod warstwą gleby urodzajnej gruntów słabo i bardzo słabo przepuszczalnych (glin) o miąższości minimum 4-6 m (głębokość wierceń), o współczynniku filtracji w zakresie wartości 10^{-5} ÷ 10^{-8} [$m \cdot s^{-1}$].

17. Wyjaśnić, czy do wszczęcia postępowania w przedmiotowej sprawie pojawiły się protesty okolicznych mieszkańców, a w przypadku ich wystąpienia odnieść się do podnoszonych zarzutów.

Informuję, że w związku z wszczętym postępowaniem dot. wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach pojawiły się liczne protesty okolicznych mieszkańców, organizacji lokalnych.

Próba przedstawienia aspektów działalności nowoczesnej fermy norek na podstawie bezpośrednich obserwacji mieszkańców Samlina i okolic (wizyty na innej fermie norek, należącej do Inwestora) do dnia dzisiejszego, mimo wielu zaproszeń niestety nie spotkała się z zainteresowaniem ludności.

Należy zauważyć, iż podobne przedsięwzięcie – realizacja fermy norek należącej do Agrofirmy Witkowo w m. Lipka (o zbliżonej obsadzie zwierząt) również początkowo wywołały eskalację protestów lokalnych mieszkańców, które potem, w trakcie rozbudowy fermy przerodziły się w powszechne poparcie dla tejże inwestycji. Mieszkańcy widząc korzyści ekonomiczne z istnienia takiej fermy (stała praca, dofinansowanie budowy dróg gminnych, świetlic itd.) oraz brak jakichkolwiek negatywnych oddziaływań na środowisko (szczególnie brak ucieczek norek hodowlanych, oddziaływania zapachowego) są w większości zwolennikami takiej gałęzi produkcji rolniczej.

Zapewne skala protestów również związana jest z brakiem wiedzy mieszkańców o korzyściach płynących z lokalizacji fermy; potencjalnych miejscach pracy, pożytkach dla gminy i wsi płynących z podatków, partycypacji w inicjatywach lokalnych (których gmina,

wieś nie jest w stanie sama zrealizować bez udziału lokalnych przedsiębiorców). W miejscowości Żdźary k. Goleniowa inwestor w roku 2016 rozpoczął użytkowanie drugiej fermy (pierwsza funkcjonuje od ponad 25 lat. Gdyby tego typu inwestycja wiązała się z uciążliwością mieszkańcy nigdy nie zgodziliby się na lokalizację drugiej fermy.

Niechęć mieszkańców Samlina co do lokalizacji w pobliżu wsi fermy nerek jest wyłącznie wynikiem rozpoczęcia i podsycania konfliktu przez organizacje pseudoekologiczne, które czerpią korzyści z bycia przeciwnym czemukolwiek. Dowodem na powyższą tezę jest fakt, że Inwestor zorganizował spotkanie we wsi Samlino, na którym przedstawił swoje zamierzenie inwestycyjne i wszystko co jest z nim związane. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele Gminy Golczewo. Po zaznajomieniu społeczności z planowaną inwestycją zdania mieszkańców były podzielone – niektórzy byli za inwestycją, inni przeciw a jeszcze inni nie mieli zdania. Pod koniec spotkania inwestor zaprosił wszystkich mieszkańców wsi, oraz inne osoby zainteresowane na wizytację jego innej fermy nerek. Mieszkańcy przyjęli zaproszenie, sołtys miała wykonać listę uczestników, a także poinformować o wyjeździe wszystkich nieobecnych na spotkaniu. Wyjazd miał się odbyć 2 tygodnie po tym spotkaniu.

Po około tygodniu Inwestor uzyskał informacje o rozpoczęciu protestu przez organizację „Otwarte klatki” organizacja ta włączyła w protest mieszkańców wsi Samlino, oraz lokalnych działaczy i samorządowców przedstawiając Inwestora w bardzo negatywnym świetle nie mającym nic wspólnego z rzeczywistością. Działania aktywistów nastawiły antagonistycznie lokalną społeczność do Inwestora. Wówczas dopiero mieszkańcy odmówili wyjazdu na istniejącą fermę nerek należącą do Inwestora. Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić że konflikt w Samlinie to nie konflikt społeczny tylko konflikt interesów. Zauważyć i skonkludować to należy w ten sposób, że najbardziej uciążliwe są te inwestycje, które nie zostały jeszcze zrealizowane, ponieważ ich uciążliwość kwitnie w głowach opozycyjnej strony, która ma w tym swój prywatny interes, oraz w głowach zmanipulowanych i wykorzystanych (przez aktywistów) mieszkańców, którym odbiera się szansę na rozwój wsi, stałą dobrze płatną pracę, konkurencyjność na rynku pracy i związane z tym podwyżki wynagrodzeń itp. Żadna z protestujących osób nie była na fermie nerek należącej do Inwestora, oraz w ogóle nie chce przyjąć zaproszenia na taką wizytację, natomiast w Innych miejscowościach gdzie Inwestor posiada fermy nerek, konfliktów nie ma w ogóle a wręcz przeciwnie społeczność żyje z przedsiębiorcą w symbiozie czerpiąc obopólne korzyści.

Poniżej odnoszę się do podniesionych zarzutów, obaw zawartych w pismach oraz skargach ludności lokalnej, oraz pozostałych organizacji i przedsiębiorstw.

17.1. W odniesieniu do zarzutu pogorszenia jakości życia mieszkańców wsi Samlino oraz w miejscowości znajdujących się w bliskiej odległości w aspekcie oddziaływania odorowego informuję;

unormowanie zawarte w art. 85 ustawy Prawo ochrony środowiska nie wprowadziło odpowiedniej normy dotyczącej ochrony powietrza przed zapachami lecz tylko przed określonymi substancjami w powietrzu. Należy podkreślić, że zapach czy też odór jest substancją niemierzalną. Zapachy pomimo, że mogą być uciążliwe nie mogą być badane, gdyż w polskim systemie prawnym nie obowiązują normy prawne, które odnosiłyby się do zapachów. W takiej sytuacji za kryterium oceny w tym zakresie, przyjmuje się średnioroczne i godzinowe stężenie amoniaku i siarkowodoru.

W polskim systemie prawnym rodzaje substancji wprowadzanych do powietrza i ich dopuszczalne poziomy zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012 poz. 1031) i rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2010 nr 16 poz. 87).

Planowane przedsięwzięcie będące źródłem emisji niezorganizowanej z chowu zwierząt, emisja ta, według danych przedstawionych w raporcie o oddziaływaniu na środowisko (str. 69), nie spowoduje przekroczenia wartości odniesienia w powietrzu substancji i pyłów, określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2010 nr 16 poz. 87). Powyższe można stwierdzić w sposób organoleptyczny dokonując wizytacji istniejącej fermy należącej do Inwestora.

17.2. W odniesieniu do zarzutu utraty wartości nieruchomości w rejonie planowanego przedsięwzięcia, oraz zarzutu wzrostu bezrobocia w rejonie Samlina informuję:

W postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację przedsięwzięcia, organ wydający decyzję bada wyłącznie okoliczności wynikające z unormowań ustawy Prawo ochrony środowiska i jedynie w tym zakresie posiada kompetencje do rozpatrzenia sprawy. Celem tego postępowania jest określenie środowiskowych uwarunkowań dla zgody na realizację wnioskowanego przedsięwzięcia, a nie ocena, czy i jak działania inwestora wpłyną na obniżenie wartości nieruchomości sąsiednich.

Ponadto należy zauważyć że kryterium wyboru lokalizacji miejsca zamieszkania (zakupu nieruchomości) przez osoby w wieku produkcyjnym (te które perspektywicznie wnoszą korzyści do budżetów lokalnych miast i gmin z tytułu płaconych podatków) warunkuje głównie możliwość pozyskania pracy.

Przykładem może być tu dynamiczny rozwój branży związanej z chowem nerek w powiecie goleniowskim w aspekcie zwiększenia liczby mieszkańców powiatu;

Ilość mieszkańców powiatu goleniowskiego;

2012 - 82067 osób

2013 - 82270 osób

2014 - 82507 osób

[źródło - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015, Urząd Statystyczny w Szczecinie]

Dla porównania poniżej przedstawiam dane dot. ilości mieszkańców w gminie Golczewo (zauważalna tendencja spadkowa).

2012 - 6073 osób

2013 - 6061 osób

2014 - 5982 osób

[źródło - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015, Gmina Golczewo. Urząd Statystyczny w Szczecinie]

2015 - 5967 osób

[źródło - <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>]

W powiecie goleniowskim uważanym za centrum hodowli zwierząt futerkowych hodowla nerek jest jednym z głównych motorów napędowych gospodarki – działa od około 25 lat, aktualnie zatrudnia około 1000 osób w formie umów o pracę. Goleniowski Park

Przemysłowy zawdzięcza swój dynamiczny rozwój również dzięki tej branży. W GPP zlokalizowanych jest wiele firm związanych z branżą m.in. Nafa (North American Fur Auctions Inc.) HG Polska (kapitał Duński), Norpol (kapitał polsko-holenderski), w powiecie goleniowskim firmy: Futrex, Poland Fur Production, JoniMink van Ansem, JJ Pol, E. Adamski, Bono Fur Farm, Pro-Fur (kapitał polski) i wiele innych. W roku 2015 firma Poland Fur Production zakupiła teren w GPP pod kolejną inwestycję – wytwórnię koncentratów zbożowych, zakład mrożenia i magazynowania. Kwota inwestycji około 50 mln zł przyczyni się do poprawy kondycji finansowej lokalnych firm. Zarówno na etapie inwestycji jak i po jej zakończeniu zostaną utworzone nowe miejsca pracy.

Gmina Goleniów zgodnie z ogólnopolskim kierunkiem prowadzi szerokie działania mające na celu zagospodarowywanie we własnym zakresie produktów odpadowych (wtórne przetwarzanie), dywersyfikacji i powstawania nowych źródeł energii (tzw. zielonej energii), aktywizacji obszarów wiejskich.

Firmy z branży hodowli norek ściśle współpracują z goleniowskimi (tu należy przyjąć skalę ogólnopolską) ubojniami drobiowymi odbierając od nich produkty uboczne, którymi po odpowiednim przetworzeniu w specjalistycznym zakładzie skarmiane są zwierzęta. Taka współpraca skutkuje ograniczeniem wytwarzania odpadów przez ubojnie drobiowe i przetwórnice rybne, oraz poprawia kondycją finansową tychże firm, które w przeciwnym razie musiałyby zapłacić za utylizację odpadów.

Goleniów jest bardzo dobrym przykładem jak można współpracować z branżą hodowli norek, czy ogólnie branżą hodowli zwierząt futerkowych i sprawić, aby rozwijała się w sposób zrównoważony tj. z poszanowaniem dobra ogółu i przez ogół postrzegana była w sposób pozbawiony przyzmatu populistycznych hasel aktywistów. Przy prawidłowej relacji samorząd-przedsiębiorca branża przyczyniała się do wzrostu gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy, dywersyfikacji i tworzenia alternatywnych (zielonych) źródeł energii (do których hektarowe połacie dachów ferm norek, poprzez montaż paneli słonecznych nadają się idealnie) i aktywizacji obszarów wiejskich. Między innymi z takiej polityki wynika fakt, iż w Goleniowie bezrobocie jest marginalne i wynosi obecnie poniżej 4%, osób pozostających bez pracy. Do Goleniowa dojeżdżają do pracy pracownicy z ościennych miast woj. zachodniopomorskiego w tym ze Szczecina.

Jak wskazuje przykład powiatu goleniowskiego hodowla zwierząt futerkowych to ważne ogniwo gospodarki na skalę krajową, w skali krajowej zatrudniające około 50 tys. osób. Jak również wskazuje przykład Goleniowa prawidłowe wyznaczenie kierunków jej rozwoju, prawidłowy nadzór instytucji do tego powołanych tj. ściśle przestrzeganie wysokich standardów budowy i hodowli zwierząt futerkowych są kluczowe do osiągnięcia sukcesu i kompromisu.

17.3. W odniesieniu do zarzutu nieuniknionych ucieczek norek z ferm hodowlanych informuję;

za źródłem (*Polski Związek Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych*, <http://pzhpf.pl/norka-fermowa.html>) w Polsce pierwsza hodowla standardowych norek fermowych rozpoczęła się w 1928 roku i miała ona wymiary amatorskiej hodowli liczącej od kilkunastu do kilkadziesiątu osobników. Pierwszy import norek miał miejsce w 1952 roku. Do tego czasu nie było możliwości jakiegokolwiek oddziaływania norki fermowej hodowanej w Polsce na populację norek dzikich w środowisku naturalnym. Dziko żyjące norki amerykańskie zostały celowo lub przypadkowo introdukowane zajmując miejsce

znajdującej się w regresie norki europejskiej. Zgodnie z aktualną wiedzą należy przyjąć że to nie hodowcy odpowiadają za powstanie dzikiej populacji norek amerykańskich w Europie, ale na terenie byłego ZSRR w latach 50-tych prowadzono na szeroka skalę ich introdukcję. Szacunkowo przyjmuje się że celowo wprowadzono do środowiska naturalnego ponad 20 000 tych zwierząt. Dopiero w połowie lat 70-tych ubiegłego wieku dotarły one na teren Polski.

Znacznie później „brygady obrońców zwierząt (agroterrorysty)”, masowo wypuszczały norki z ferm i nieschwytane pojedyncze osobniki, które może przeżyły, mogły teoretycznie zasiedlić środowisko naturalne. Nie ma na to naukowych dowodów.

Dziki norki amerykańskie, po pierwszym szczycie migracji na terenach Mazur i Podlasia, zmniejszyły swoje zagęszczenie i wkroczyły powoli w okres stabilizacji populacji. Przypuszczać można zatem, że efektem tej sytuacji będzie ostatecznie powrót ekosystemu do względnej równowagi ekologicznej i wejścia norki w puste miejsca pozostawione przez swego europejskiego krewniaka. Trzeba wiedzieć, że norka europejska (*Mustela lutreola*) wyginęła w naszym kraju w latach 20-tych ubiegłego wieku. Ostatni w Polsce osobnik, zagrożonej wymarciem norki europejskiej, odnotowany został bowiem w roku 1926 w okolicach Elbląga. Do tej pory nie stwierdzono przyczyn wyginięcia europejskiego gatunku.

Kolejnym argumentem wykluczającym wpływ norek hodowlanych na dziki był fakt, że w niewoli nie udało się skrzyżować norki amerykańskiej dziko żyjącej z norką europejską ze względu na późniejszy o 1 miesiąc u norki europejskiej okres rozrodczy. Historia hodowli norek ma już 139 lat, przy czym prace nad przystosowaniem tych zwierząt do warunków fermowych prowadzone są intensywnie od 90 lat (tyle samo pokoleń). Oceniając fenotyp zwierząt fermowych i ich zachowanie oraz relacje z człowiekiem można stwierdzić że uległy i wciąż ulegają procesom udomowienia (domestyfikacji).

Norki hodowane na fermach (*Mustela vision – Neovision vision*) fenotypowo całkowicie zmieniły swój wygląd i behawioryzm – stały się łagodne. Ze względu na cenne i piękne futro, dzięki pracom hodowlanym stworzono ponad 200 barwnych odmian norki fermowej, całkowicie różnej od norki amerykańskiej dziko żyjącej. Norki fermowe są znacznie większe (samce 3,5 kg lub więcej, samice – ponad 2 kg). W porównaniu do swoich dzikich protoplastów gdzie samce osiągają masę do 2kg, a samice do 0,9 kg. Osobniki dziki i udomowione przejawiają także inne różnice w cechach: takich jako długość i barwa okrywy włosowej, wielkość organów wewnętrznych, behawioryzm, budowa czaszki. Ponadto norki fermowe utraciły zdolność radzenia sobie w warunkach dzikich, rzadko dożywają 2 miesiąca życia. Nieliczne badania naukowe (analiza SNP) wskazują wyraźnie na odrębność gatunkową norki fermowej i dziko żyjącej norki amerykańskiej.

Od wielu lat istnieje spór pomiędzy przyrodnikami a hodowcami fermowej norki amerykańskiej. Przyrodnicy uważają, że poprzez ucieczki norek z ferm, hodowcy zwierząt futerkowych przyczyniają się do zasiedlania przez norkę fermową naturalnego środowiska przyrodniczego. Jak wcześniej przedstawiono, za problemy w środowisku odpowiada wcześniej introdukowana w ZSSR norka amerykańska, która rozprzestrzeniła się na całą Europę i której zwiększenie populacji wpływa na problemy w środowisku przyrodniczym poprzez większe zagrożenie dla innych drapieżnych gatunków rodzimych. Destrukcyjny wpływ dzikiej norki amerykańskiej przejawia się w niszczeniu kolonii rodzimych ptaków wodnych oraz ograniczenia populacji innych obcych polskiej faunie gatunków takich jak introdukowany rak amerykański czy gryzoń - piżmak (*Ondatra zibethicus*, szczur wodny, bo tak jest on również określany) jest również gatunkiem północnoamerykańskim.

Dziko żyjąca norka amerykańska chętnie korzysta z zasobów populacji ziemno-wodnych ssaków takich jak karczownik ziemnowodny (*Arvicola terrestris*), nornik północny (*Microtus oeconomus*) oraz nornik zwyczajny (*Microtus arvalis*). Ptaki, które padają jej łupem, należą zazwyczaj do rzędu blaszkodziobych (*Anseriformes*) oraz rodziny chruścielowatych (*Rallidae*). W początkach inwazji ze wschodu dzikiej norki amerykańskiej, silnej redukcji podlegała liczebność łyski (*Fulica atra*).

Niestety ciągle posadzanie fermowej norki, która jest w pełni izolowana i przez to nie ma wpływu na zasoby naturalnego środowiska, o negatywny wpływ na faunę otaczającej nas przyrody jest stale powielanym mitem, który poprzez zakłamywanie prawdy wprowadza w błąd społeczeństwo i decydentów.

Stosowane na każdej nowej inwestycji (stare farmy znajdują się w fazie doposażenia) poniższe zabezpieczenia uniemożliwiają zwierzęciu samodzielne wydostanie się z fermy, oraz wykluczają błędy personelu fermy związane z zaniechaniem zamknięcia ogrodzenia. Jedynym sposobem przedostanie się norek do środowiska naturalnego jest celowe działanie człowieka związane umyślnym wypuszczeniem zwierząt. Powyższe byłoby działaniem przestępczym, które zostałoby zarejestrowane w nagraniu z systemu CCTV.

Obecne systemy zabezpieczeń:

1. klatka z zatraskiem otwieranym wyłącznie od zewnątrz – uniemożliwiają zwierzęciu wydostanie się z niej.
2. klatki żywo łowne rozstawione po obu stronach przy każdym zakończeniu pawilonu hodowlanego, raz wokół ogrodzenia po wewnętrznej stronie fermy.
3. ogrodzenie wewnętrzne betonowe o wysokości 2m, 0,5m wkopane w ziemię – zapobieganie podkopywaniu się zwierząt od zewnątrz i od wewnątrz
4. pastuch elektryczny uwieńczający ogrodzenie betonowe od wewnętrznej strony fermy po obwodzie w odstępach około 20 cm od podłoża do około 20-30 cm ponad ogrodzeniem betonowym. – uniemożliwia zwierzęciu podejście do ogrodzenia
5. droga wewnętrzna fermy (ciąg komunikacyjny) – betonowa droga o szerokości około 3m wewnątrz fermy wykonana w sposób przyległy do wewnętrznej części betonowego ogrodzenia dookoła fermy – zabezpieczenie wykluczające jakiegokolwiek dyskusje na temat podkopywania się norek pod ogrodzeniem
6. bramy wjazdowe wewnętrzne z systemem automatycznego zamykania się uwieńczone tak jak ogrodzenie betonowe pastuchem elektrycznym. – zabezpieczenie wykluczające błąd pracowników związany z niezamknięciem bramy
7. ogrodzenie zewnętrzne stalowe (panele ze stalowego druru) z cokołem na całym obwodzie – dodatkowe zabezpieczenie.
8. bramy wjazdowe zewnętrzne wyposażone w System samoczynnego zamykania się – zabezpieczenie wykluczające błąd pracowników związany z niezamknięciem bramy
9. System śluzowy – otwierana pierwsza brama pojazd wjeżdża w strefę pomiędzy ogrodzeniami, pierwsza brama zamyka się wówczas dopiero otwierana jest druga brama umożliwiającą wjazd do wewnątrz fermy – zabezpieczenie wykluczające całkowicie pozostawienie otwartej fermy.
10. System alarmowy pomiędzy ogrodzeniami oparty na detektorach ruchu (kabel sensoryczny i/lub bariery mikrofalowe. Naruszenie strefy pomiędzy ogrodzeniami alarmuje personel fermy, oraz agencję ochrony. System jest monitorowany 24/h we własnej stacji monitorowania alarmów.

11. System telewizji przemysłowej (CCTV) zamontowany wokół fermi monitorujący strefę pomiędzy ogrodzeniami, współpracujący z systemem alarmowym w ten sposób że naruszenie strefy pomiędzy ogrodzeniami powoduje automatyczne skierowanie się kamer obrotowych na naruszoną strefę, oraz nagrywanie zdarzenia. Specjalistyczny personel monitoruje 24/h obraz z kamer wokół fermy. Naruszenie strefy uruchamia sygnał dźwiękowy w stacji monitorowania alarmów, naruszona strefa zostaje zobrazowana na całej powierzchni monitora. Stacja monitorowania alarmów powiadamia personel fermy, oraz agencję ochrony.

Takie zabezpieczenie całkowicie gwarantują uniemożliwienie ucieczki nerek, oraz wejście na fermę nietlonych zwierząt z zewnątrz. Hodowcy w żadnej mierze nie są zainteresowani ucieczką nerek gdyż jest to dla nich oczywista strata ekonomiczna.

17.4 W odniesieniu do zarzutu uśmiercania drobiu przez norki hodowlane w gospodarstwach zlokalizowanych w rejonie ferm chowu nerek informuję:

Zgodnie z informacjami udzielonymi mi telefonicznie w dniach 01 oraz 03 sierpnia 2016 r.:

- przez pana Bogumiła Grodz, pracownika Urzędu Gminy w Osinie, St. ds. rolnictwa, gospodarki nieruchomościami i geodezji, Osina pow. Nowogard
- przez panią Beatę Wojewodę, pracownicę Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, Geodezji i Rolnictwa Urzędu gminy w Nowogardzie;
- przez pana Piotra Lewandowskiego, pracownika na stanowisku Rolnictwo, ochrona środowiska i gospodarka komunalna Urzędu Gminy w Dolicach, pow. Stargard Szczeciński

w ostatnich latach nie zgłoszono żadnych szkód w gospodarstwach rolniczych, spowodowanych przez norki hodowlane lub wolno żyjące. Należy zaznaczyć, że gminy Osina, Nowogard i Dolice są rejonami o największej koncentracji ferm nerek w województwie zachodniopomorskim.

W nowoczesnych fermach nerek, a więc tych budowanych w ciągu ostatnich 10 lat ucieczki zwierząt są praktycznie niemożliwe. Nieporozumienia często wynikają z tego, że norki bywają mylone są z kunami, tchórzami czy wydrami.

17.5. W odniesieniu do zarzutu występowania chorób odzwierzęcych związanych z funkcjonowaniem ferm nerek, w tym wykorzystywaniem paszy oraz stosowaniem obornika norczego w celach nawozowych informuję:

Ze względu na izolację zwierząt, oraz żywienie nerek paszami o wysokiej jakości, produkowanymi z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, pochodzących z ubojni oraz zakładów przetwórczych drobiu pozyskanych ze zwierząt hodowlanych, zakwalifikowanych do uboju, poddanych badaniu weterynaryjnemu, robaczyce (w tym tasiemczyce) nie występują na fermach nerek. Ponadto informuję, iż w produkcji paszy dla nerek nie jest wykorzystywana padlina.

Prawidłowo stosowany nawóz naturalny (stanowiący odchody nerek zmieszane ze słomą) praktycznie nie stwarza większego zagrożenia dla stanu sanitarnego otoczenia niż powszechnie stosowany obornik pozyskany od innych gatunków zwierząt gospodarskich.

17.6. W odniesieniu do zarzutu możliwości rozpowszechniania chorób zakaźnych na inne zwierzęta gospodarskie i zwierzęta wolno żyjące informuję:

Ze względu na izolację zwierząt na fermie (chów zamknięty, klatkowy), brak styczności ze zwierzętami wolno żyjącymi oraz gospodarskimi, wyjątkowy reżim weterynaryjny – nie stwierdza się realnej możliwości przeniesienia ewentualnych chorób nerek na zwierzęta gospodarskie lub wolno żyjące.

17.7. W odniesieniu do zarzutu nieprawidłowości w funkcjonowaniu ferm nerek, zawartych w raporcie Najwyższej Izby Kontroli „Informacja o wynikach kontroli sprawowania nadzoru przez inspekcje państwowe nad funkcjonowaniem ferm zwierząt futerkowych w województwie wielkopolskim” informuję:

Za źródłem (*Odpowiedź Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska, Janusza Ostapiuka: Interpelacja w sprawie protestów dotyczących hodowli nerek w Polsce z dnia 5 czerwca 2014 r.*);

„...w związku z opublikowaną przez Najwyższą Izbę Kontroli „Informacją o wynikach kontroli sprawowania nadzoru przez inspekcje państwowe nad funkcjonowaniem ferm zwierząt futerkowych w województwie wielkopolskim” z września 2011 r., szczegółowo przeanalizowano zastrzeżenia zgłoszone przede wszystkim do nadzoru sprawowanego przez Inspekcję Weterynaryjną. Przeprowadzenie tej analizy skutkowało podjęciem przez Głównego Lekarza Weterynarii szeregu działań naprawczych, w tym dotyczących wprowadzenia obowiązku kontrolowania, począwszy od 2012 r., 100% ferm zwierząt futerkowych nadzorowanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej. Ponadto należy zaznaczyć, że kontrole, które zostały zapoczątkowane w 2012 r., są na bieżąco przedmiotem analizy Głównego Lekarza Weterynarii w celu zapewnienia realizacji harmonogramu tych kontroli ustalonego dla danego roku. Informacje o wynikach kontroli przeprowadzanych przez Inspekcję Weterynaryjną na fermach zwierząt futerkowych, w cyklach półrocznych, są przedkładane Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Po porównaniu wyników kontroli w II półroczu 2012 r. oraz w II półroczu 2013 r., Główny Lekarz Weterynarii stwierdził znaczny spadek liczby nieprawidłowości. Odnotowany spadek nieprawidłowości został uznany za niewystarczający i Główny Lekarz Weterynarii podjął decyzję, że w 2014r. zostanie skontrolowanych 100% ferm zwierząt futerkowych nadzorowanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, tak jak w latach 2012 – 2013. Ponadto, mając na względzie wyeliminowanie stwierdzanych nieprawidłowości i zapewnienie przestrzegania przepisów przez właścicieli ferm zwierząt futerkowych, w tym nerek amerykańskich, Główny Lekarz Weterynarii przesłał Wojewódzkim Lekarzom Weterynarii pismo w sprawie możliwości stosowania przez powiatowych lekarzy weterynarii, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dotyczących warunków weterynaryjnych oraz dobrostanu zwierząt, środków wymienionych w art. 54 rozporządzenia (WE) nr 882/2004.

17.8. W odniesieniu do zarzutu zagrożenia środowiska, zdrowia ludzi faktem magazynowania paszy, paszą, ściółki, obornika na fermie, informuję:

Gospodarka paszowa na fermach nerek stanowi kluczowy warunek uzyskania dobrych wyników produkcyjnych, gdyż decyduje w konsekwencji o jakości futra. Zadawana pasza jest wysokiej jakości, magazynowana jest w silosach, w warunkach chłodniczych. Pasza

przywożona jest specjalistycznymi pojazdami z cysternami, z zakładu produkcji paszy i bezpośrednio załadowana do szczelnych silosów magazynowych. Pasza jest produkowana z drobiowej i rybnej tkanki poubojowej z dodatkiem roślinnym. Nie produkuje się paszy dla nerek z padliny. W trakcie transportu, wyładunku paszy nie występuje zagrożenie dla środowiska, pasza nie jest również źródłem substancji złownonych (odorów).

Ściółka stosowana na fermach nerek - to słoma lub zrębki drzewne. Są to uboczne produkty gospodarki rolniczej lub leśnej. Jest to materiał całkowicie obojętny w trakcie magazynowania dla środowiska, powszechnie stosowany w chowie zwierząt.

Prawidłowo magazynowany obornik (zgodnie z założeniami projektowymi - na nieprzepuszczalnej płycie obornikowej), nie stworzy zagrożenia dla ludzi, środowiska naturalnego. Minimalne ilości resztek paszy po czyszczeniu klatek nie stanowią jakiegokolwiek zagrożenia gdyż w wyniku ok. 6-miesięcznego leżakowania masy obornika ulegną procesom rozkładu w skomplikowanych procesach biochemicznych. W wyniku działalności bakterii termofilnych temperatura przyzmy podniesie się do ok 60-70 °C. Analizy mikrobiologiczne wykazują że przy temperaturze 65°C i wyższej giną grzyby, bakterie oraz jaja helmintów (robaków pasożytniczych). Wszelkie odcieki z przyzmy wraz z wodami opadowymi zostaną zgromadzone w zbiorniku bezodpływowym. Ze względu na konieczność utrzymania wilgotności stosu kompostowego na poziomie 50-60%, dla zachowania warunków przemian z udziałem bakterii, mezofilnych i termofilnych, przewiduje się okresowe zraszanie przyzmy zgromadzonymi w zbiorniku wodami gnojowymi.

17.9. W odniesieniu do zarzutu możliwego wystąpienia w rejonie fermy plagi szczurów informuję:

Każda ferma zwierząt futerkowych w Polsce podlega z urzędu przynajmniej raz w roku nadzorowi Powiatowego Lekarza Weterynarii, który kontroluje fermę przy zastosowaniu protokołu kontrolnego SPIWET 52. Protokół przewiduje kompleksowe kontrole ferm, między innymi pod względem utrzymania porządku oraz higieny na fermie, m.in. przewiduje działania zapobiegawcze przeciwko gryzoniom i owadom. Są one podejmowane systematycznie i udokumentowane. Hodowcy zobowiązani są do ciągłego monitoringu oraz efektywnego przeciwdziałania/zwalczania gryzoni na fermie. W tym celu ustanawiane są – indywidualnie dla każdej fermy – procedury weterynaryjne dotyczące deratyzacji. Przedmiotowa ferma również posiadać będzie procedurę, której celem jest zapewnienie skutecznej ochrony przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodników (m.in. gryzoni). Ponadto informuję że ze względu na izolację terenu posadowienia pawilonów nerek, stosowanie stacji deratyzacyjnych, występowanie szczurów na fermie praktycznie jest wyeliminowane.

17.10. W odniesieniu do zarzutu wystąpienia w środowisku antybiotyków oraz chorób odzwierzęcych w związku z funkcjonowaniem fermy informuję;

Niewątpliwie źródłem antybiotyków w środowisku obok ścieków komunalnych (z bytowania ludzi) jest również utrzymanie zwierząt gospodarskich i domowych poprzez stosowane nawozy naturalne. Antybiotyki przedostające się do środowiska częściowo lub całkowicie ulegają biotycznej bądź abiotycznej degradacji na drodze hydrolizy lub fotolizy. Wiele antybiotyków ulega bezpośredniej fotolizie w środowisku, wśród nich można wymienić także penicyliny i tetracykliny. Należy zauważyć iż antybiotyki są również metabolizowane w organizmach ludzkich tylko częściowo i w związku z tym zostają

wydalane razem z kałem np. do ścieków (Hirsch i in., 1999, Brown i in., 2006, Gulkowska i in., 2008). Ich stężenie w wodach jest najczęściej niewielkie [Jiang i in., 2011, Zou i in., 2011, Harnisz, 2013] jednak w długiej perspektywie także dawki podprogowe leków mogą powodować nabieranie oporności na nie.

Niestety zarówno w leczeniu ludzi jak i zwierząt obecnie antybiotykoterapia jest stosowana powszechnie i w leczeniu niektórych chorób praktycznie nie ma alternatywy.

Zgodnie z publikacją *Zagrożenie środowiska wodnego obecnością środków farmaceutycznych*, Inżynieria i Ochrona Środowiska 2012, t. 15, nr 3, s. 249-263 Anna SZYMONIK, Joanna LACH Politechnika Częstochowska, Instytut Inżynierii Środowiska ul. Brzeźnicka 60a, 42-200 Częstochowa (publikacja dostępna na stronie internetowej <https://is.pcz.pl/static/pdf/2012/zeszyt3/Szymonikx.pdf>) Europejskie i polskie prawo jeszcze nie ustaliło limitu zanieczyszczenia wód lekami i hormonami, pomimo że 31 stycznia 2012 roku Komisja Europejska zaproponowała dodanie 15 związków chemicznych do listy 33 związków zanieczyszczających, których stężenie powinno być monitorowane w wodach UE.

Na przedmiotowej fermie stosowanie antybiotyków nie będzie odbiegało od powszechnie stosowanych weterynaryjnych procedur leczniczych. Ewentualny zakaz stosowania antybiotykoterapii w leczeniu zwierząt na przedmiotowej fermie (lub jakiegokolwiek) praktycznie wyklucza również jej prowadzenie.

17.11 W odniesieniu do zarzutu o niekontrolowanym przedostawaniu się do gleby, wody związków azotu i fosforu informuję:

Ze względu na proponowane rozwiązania projektowe, przewidzianą gospodarkę obornikiem:

- czasowe magazynowanie odchodów pod zadaszonymi pawilonami, na podłożu szczelnym oraz na warstwie słomy
- magazynowanie obornika na szczelnej płycie obornikowej,
- magazynowaniu wód gnojowych, ścieków technologicznych w szczelnych zbiornikach

możliwość przedostawania się do gleby, wody związków azotu i fosforu jest wykluczona

17.12. W odniesieniu do zarzutu o rozszerzenie fermy i prowadzonej działalności informuję;

Wszelka rozbudowa fermy o obecnie projektowanej obsadzie, związana z powiększeniem obsady zwierząt lub zmianą/rozszerzeniem profilu działalności wymaga przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko, która poprzedza uzyskanie decyzji środowiskowej oraz o decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o pozwoleniu na budowę. Jest to procedura, na etapie której informowane jest o zakresie przedsięwzięcia społeczność lokalne.

17.13. W odniesieniu do zarzutu o nieuwzględnienie w przedstawionym raporcie opisu użytki ekologicznych w rejonie inwestycji informuję, iż:

W rejonie inwestycji położone są trzy użytki ekologiczne, położone w kierunku południowo zachodnim od granic działek inwestycyjnych, w odległościach ok. 850 m, 812 m

i 890 m. Użytki te zostały powołane uchwałą nr XVII/103/104 Rady Miejskiej w Golczewie z dnia 30 czerwca 2004 r. w sprawie utworzenia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 56/2004 poz. 1012). Każdy z użytków obejmuje niewielkie oczko wodne. Oczka porośnięte są trzciną, pałą i inną roślinnością szuwarową i wierzbami na brzegach; jedno pozbawione jest roślinności szuwarowej i otoczone drzewami.

Wyżej wymienione użytki ekologiczne były objęte inwentaryzacją faunistyczną, prowadzoną w okresie zwiększonej aktywności zwierząt, tj. 20 kwietnia – 31 lipca. Wyniki inwentaryzacji zawarto w załączonej do niniejszego Aneksu dokumentacji: „Inwentaryzacja faunistyczna – Etap II – rejonu inwestycji planowanej na terenie działek nr 98, 102/1 obręb 0011 Samlino, gmina Golczewo” (załącznik nr 2).

17.14. W odniesieniu do zarzutu o możliwość zanieczyszczenia mikrobiologicznego środowiska w trakcie magazynowania sztuk padłych informuję:

Zgodnie z wymaganiami zawartymi w przepisach weterynaryjnych zwierzęta padłe będą magazynowane w specjalistycznym, oznaczonym kontenerze mroźniczym i niezwłocznie przekazywane do uprawnionego odbiorcy (na terenie fermy nie będzie prowadzona działalność w zakresie utylizacji sztuk padłych).

Nadzór nad prawidłowością w postępowaniu z ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonymi do spożycia przez ludzi (padliną) sprawuje nadzór weterynaryjny. Prowadzący fermę jest istotnie zainteresowany aby na jego terenie fermy nie pozostawały szczątki zwierzęce mogące być źródłem chorób dla stada na fermie.

17.15 . W odniesieniu do prawidłowości użytego w opracowaniu botanicznym nazewnictwa roślin informuję:

Nazewnictwo roślin zostało podane w oparciu o krytyczną listę roślin naczyniowych Polski, opracowaną przez Instytut Botaniki im. prof. W. Szafera PAN w Krakowie (Zbigniew Mirek, Halina Piękoś-Mirkowa, Adam Zając, Maria Zając: *Flowering plants and pteridophytes of Poland. A checklist. Biodiversity of Poland. Vol. 1.* Kraków: W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, 2002).

Publikacja ta jest źródłową pozycją do wykorzystania we wszystkich publikacjach biologicznych, z zakresu ochrony przyrody, rolnictwa, leśnictwa, kwaciarstwa, w pracach naukowych i tłumaczeniach, a także źródłem wiedzy dla studentów. Kilka nazw roślin zostało zmienionych w związku z ukazaniem się nowszych publikacji. Dla wszystkich gatunków podana została także nazwa Polska (oprócz łacińskiej), w celu ułatwienia zrozumienia części przyrodniczej przez osoby nie będące botanikami.

Także w zakresie zbiorowisk na całym obszarze badań rozpoznane zostały zbiorowiska roślinne zgodnie z ogólnie przyjętą klasyfikacją – w oparciu o „Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski” (W. Matuszkiewicz, 2001) – zbiorowiska zostały opisane w tekście i zaznaczone na załącznikach graficznych, brak jest zatem uzasadnienia do twierdzenia, że niedostatecznie dokonano identyfikacji zbiorowisk.